

**Sayın Meclis Başkanım,
Değerli Meclis Üyeleri,
Kıymetli Basın Mensupları,
Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu ve kendi adıma hepinizi saygıyla selamlıyorum.
Haziran ayı meclis toplantımıza hoş geldiniz.**

Anadolu'yu bizlere yurt yapan Malazgirt Zaferi'nin 955'inci yıl dönümünde Sultan Alparslan'ı, bu kadim toprakların sonsuza dek vatanımız olarak kalmasını sağlayan Büyük Taarruz'un 104'üncü yıl dönümünde Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, silah arkadaşlarını ve tüm kahramanlarımızı saygı, minnet ve rahmetle anıyoruz. Ruhları şad olsun.

Alanya, Gazipaşa, Kaş ve Kumluca ilçelerimiz başta olmak üzere, yurdumuzun birçok noktasında yaşanan orman yangınlarından etkilenen vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimizi iletiyor, yangınlarla fedakârca mücadele eden herkese teşekkür ediyoruz. Orman yangınları yalnızca doğal alanlarımızı değil; su kaynaklarımızı, tarım alanlarımızı, kırsal ekonomimizi ve yaşam alanlarımızı da tehdit ediyor. Bu nedenle ormanlarımızı korumak, yangın riskini azaltmak ve zarar gören alanları yeniden kazanmak hepimizin ortak sorumluluğudur.

Değerli Arkadaşlar,

Temmuz ayı verileri, Antalya'da işletmelerimizin üretmeye ve ticaret yapmaya devam ettiğini; ancak finansman tarafındaki baskının giderek ağırlaştığını gösteriyor. Yılın ilk yedi ayında ibrazında ödenen çek tutarı Türkiye'de yüzde 18, Antalya'da yüzde 25 arttı. Buna karşılık karşılıksız çek tutarındaki artış Türkiye'de yüzde 52 iken Antalya'da yüzde 85'e ulaştı. Temmuz ayında ise Antalya'daki karşılıksız çek tutarı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 99 arttı. Yani ticaret hacmimiz büyürken, ödeme ve tahsilat sorunu çok daha hızlı büyüyor.

Şirket verilerinde ise daha olumlu bir görünüm var. İlk yedi ayda Antalya'da kurulan şirket sayısı yüzde 7 artarken, kapanan şirket sayısı yüzde 12 azaldı. Temmuz ayında Türkiye'de şirket kuruluşları yüzde 3 azalırken Antalya'da yüzde 12 arttı.

Kredi verilerine baktığımızda da benzer bir görünümle karşılaşyoruz. Haziran itibarıyla toplam nakdi krediler Türkiye'de yüzde 38, Antalya'da yüzde 42 artarken, takipteki alacaklar Türkiye'de yüzde 81, Antalya'da yüzde 89 yükseldi. Antalya'da kredi kullanımı ticarete ve inşaatta yüzde 38, tarımda yüzde 34, turizmde yüzde 30 arttı. Turizm kredilerinde Antalya, Türkiye toplamının yüzde 41'ini oluşturmaya devam ediyor. Hanehalkında da benzer bir tablo görüyoruz. Antalya'da konut kredileri yüzde 50, diğer tüketici kredileri yüzde 43, bireysel kredi kartları yüzde 46 artarken taşıt kredileri yüzde -22 geriledi. Konut kredilerindeki artış Türkiye ortalamasının 13 puan üzerinde gerçekleşti. Çok uzun bir süredir ekonomimizin yapısal lokomotif, krediler olmuştur. Bunun sebeplerini de yine uzun süredir konuşuyoruz ama sonuç değişmiyor. İşletmelerimiz ve toplumumuz krediye bağımlı hale gelmiştir. Dolayısıyla kredi politikalarındaki uygulamalar, hepimizi yakından etkilemektedir.

Değerli Arkadaşlar,

Yıllık veriler kredi hacminde enflasyonun üzerinde bir artışa işaret etse de yılın ilk altı ayna baktığımızda farklı bir tablo görüyoruz. Bu dönemde nakdi krediler Antalya’da yüzde 14,3, Türkiye’de yüzde 13,8 artarken enflasyon yüzde 18 oldu. Yani kredi hacmi yılbaşından bu yana reel olarak daraldı. Bu durum, yüksek finansman maliyetinin yanı sıra krediye erişimde yaşanan sıkıntının da açık göstergesidir.

Rakamları birlikte değerlendirdiğimizde temel sorun nettir: Kredi büyüyor ancak ödeme gücü aynı hızda büyümüyor. Takipteki alacakların kredi hacminden çok daha hızlı artması, işletmelerimizin finansman yükünün ağırlaştığını gösteriyor. Üstelik temel sektörlerimizde kredi artışı uzun süredir enflasyon civarında veya altında kalıyor. Bu nedenle kullanılan kredinin önemli bir bölümünün yeni yatırımdan çok mevcut faaliyetleri sürdürmeye ve borç çevirmeye yöneldiğini görüyoruz. Bugün ihtiyacımız olan; uygun maliyetli, uzun vadeli, erişilebilir ve sektörlerin ihtiyaçlarına göre şekillendirilmiş finansmandır. Finansman, üretimi ve ticareti büyüten bir araç olmalı; işletmelerimizi borç çevirmeye mahkûm eden bir yük haline gelmemelidir.

Değerli Meclis Üyeleri,

Eylül ayında açıklanacak yeni Orta Vadeli Program, bu açıdan iş dünyamız için büyük önem taşıyor. Yeni OVP’de tarımın stratejik sektör olarak ele alınmasını bekliyoruz. Üreticimiz yüksek gübre, enerji, akaryakıt ve işçilik maliyetleriyle karşı karşıya. Tüccarımız ve sanayicimiz ise yüksek finansman maliyeti ve kur baskısıyla mücadele ediyor. Bu nedenle OVP’nin; üreticiyi üretimde, tüccarı ticarete, sanayiciyi üretim ve ihracatta tutacak bir çerçeve ortaya koyması gerekiyor. Bunun için; desteklerin maliyetlerle uyumlu ve öngörülebilir olması, finansmana erişimin uygun maliyetli ve uzun vadeli hale getirilmesi, üretim ve ihracatın rekabet gücünü koruyacak bir kur ve kredi politikasının oluşturulması ve yatırımı teşvik eden öngörülebilir bir ekonomik ortamın sağlanması gerekiyor. Ancak bu şekilde üretimimizi koruyabilir, ticaretimizi güçlendirebilir, ihracatımızı artırabilir ve istihdamımızı sürdürebiliriz.

Değerli Arkadaşlar,

2026 yılının ilk yedi ayında Türkiye’nin ihracatı yüzde 4,2 artarak 141 milyar dolara, Antalya’nın ihracatı ise yüzde 14,2 artışla 1,38 milyar dolara ulaştı. Antalya’nın ihracatı Türkiye ortalamasının 10 puan üzerinde büyüdü. Bu, kentimizin dış ticaret açısından önemli bir performans gösterdiğini ortaya koyuyor. İlk yedi ayda tarımın toplam ihracattaki payı Türkiye’de yüzde 15, Antalya’da yüzde 59 oldu. Sanayinin payı Türkiye’de yüzde 82, Antalya’da yüzde 26; madenciliğin payı ise Türkiye’de yüzde 3, Antalya’da yaklaşık yüzde 12 olarak gerçekleşti. Türkiye’nin ihracatını sanayi, Antalya’nın ihracatını ise tarım sürüklüyor. Dolayısıyla tarım Antalya için yalnızca bir üretim alanı değildir. Tarım; ihracatımızın, istihdamımızın, lojistiğimizin ve kent ekonomimizin temel unsurlarından biridir.

Kentimizin tarım ve gıda ihracatı 817 milyon dolara ulaştı ve geçen yılın aynı dönemine göre yaklaşık 101 milyon dolarlık artış sağladı. Yaş meyve ve sebze ihracatımız miktardaki yüzde 14’lük düşüşe rağmen değer olarak yüzde 24 artışla 497 milyon dolara ulaştı. Süs bitkileri ihracatımız ise yüzde 2 artışla 43,6 milyon dolara ulaştı. Ancak; hedefimiz yalnızca daha fazla ihracat yapmak değil; daha yüksek katma değer üreten, daha rekabetçi ve dış şoklara karşı daha dayanıklı bir ihracat yapısına ulaşmak olmalıdır.

Bu ihracat performansını sürdürebilmemiz için dış pazarlardaki gelişmeleri de yakından izlememiz gerekiyor. Rusya-Ukrayna Savaşı kapsamında Karadeniz’de limanlara ve ticari gemilere yönelik saldırılar, dış ticaretimiz açısından önemli bir risk oluşturuyor. Rusya’ya yapılan yaş meyve ve sebze sevkiyatlarında Samsun-Karadeniz hattının önemli bir güzergâh olması nedeniyle, Karadeniz’de seyrüsefer güvenliği Antalya ihracatını da doğrudan ilgilendiriyor. Bu nedenle bölgedeki gelişmeleri ve ticaret yollarındaki riskleri yakından takip ediyoruz. Ticaret yollarının açık ve güvenli tutulması, ihracatımızın sürdürülebilirliği açısından kritik önem taşıyor.

Değerli Meclis Üyeleri,

Tarımsal ticaret açısından son dönemde üzerinde durmamız gereken bir başka konu da konkordatodur. Antalya Halimizde bazı firmaların konkordato ilan etmesi sektörde doğal olarak endişe yaratmaktadır. Ancak şunu özellikle vurgulamak istiyorum: Bir sektörde bazı firmaların konkordato ilan etmesi, o sektörün tamamının riskli olduğu anlamına gelmez. Konkordato uygulamasında kamu ve banka alacakları ile üretici ve ticari işletmelerin alacaklarının farklı değerlendirilmesi gerektiğini uzun süredir söylüyoruz. Üreticinin ürününü teslim ettikten sonra alacağını zamanında tahsil edememesi, yaşanan finansal sıkıntının zincirleme biçimde diğer işletmelere de yansımaya neden olabiliyor. Bu nedenle konkordato sisteminin, finansal sıkıntı yaşayan işletmeye nefes aldırırken üreticiyi ve ticari zinciri mağdur etmeyecek şekilde yeniden ele alınmasını bekliyoruz. Bankalarımızın da sektör bazlı genelleme yapmak yerine firmaların kendi mali yapılarını ve ödeme performanslarını dikkate almasını önemsiyoruz. Bir işletmenin yaşadığı finansal sorun, aynı sektörde faaliyet gösteren bütün işletmelerin sorunu değildir.

Değerli Meclis Üyeleri,

Hububat hasat mevsimini kentimizde tamamladık. Ülkemizde ise hasadın önemli bir bölümünü geride bıraktık. Bu yıl ülkemiz genelinde rekoltenin yüksek, hasadın bol ve bereketli geçtiğini görüyoruz. Antalya’da ise verim bölgelere göre önemli farklılıklar gösterdi. Sahilde aşırı yağıştan etkilenen alanlarda dekara 200-400 kilogram, Elmalı Ovası’nda su altında kalan arazilerde 150-200 kilogram seviyelerinde kalan verim; bakımlı arazilerde ve yaylada genel olarak dekara 400-600 kilogram düzeylerine ulaştı. Ancak bu yıl yalnızca verim değil, kalite de önemli bir gündem oldu. Yüksek rutubet ve özellikle orman arazilerine yakın bölgelerde görülen süne nedeniyle bazı bölgelerde ürün kalitesinde sorunlar yaşandı. Tüm üreticilerimize emekleri ve alın terleri için teşekkür ediyor, bütün bu zorlu şartlara rağmen üretmeye devam ettikleri için kendilerini yürekten kutluyorum.

Meslek komitelerimizin değerlendirmeleri de bize önemli bir uyarı veriyor. Akaryakıt ve gübre başta olmak üzere artan maliyetler, üreticimizin gelecek sezon ekim kararını olumsuz etkiliyor. Üreticinin üretimden kopmaması için artan girdi maliyetlerine karşı doğrudan, hedefli ve öngörülebilir desteklerin hayata geçirilmesi gerekiyor. Çünkü üreticiyi bugün desteklemezsek, yarın yalnızca üreticiyi değil; gıda arzını ve tüketiciyi de daha yüksek maliyetlerle karşı karşıya bırakırız.

Değerli Arkadaşlar,

Susam üretiminde de dikkatle takip etmemiz gereken bir gelişme var. İthal ürünün fiyat avantajı ve özellikle Mısır'dan gelen susamın kentimizde üretilen yerli susama renk bakımından benzerliği, coğrafi işaretli Manavgat Altın Susamı açısından önemli bir rekabet riski oluşturuyor. Üyelerimizin talepleri doğrultusunda yerli üretimin korunması ve Manavgat Altın Susamı'nın rekabet gücünün sürdürülebilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını önemsiyoruz. Burada önemli bir noktayı özellikle vurgulamak istiyorum: Coğrafi işaret tescili tek başına yeterli değildir. Coğrafi işaretli ürünün üreticisini korumak, ürünün piyasadaki değerini artırmak, markalaşmasını sağlamak ve haksız rekabete karşı korumak da gerekiyor.

Değerli Meclis Üyeleri,

2026 yılı faaliyet programımızda "Su"yu ana temamız olarak belirledik. Su artık yalnızca çevre meselesi değildir. Su; tarımın, turizmin, sanayinin, kent yaşamının ve Antalya ekonomisinin geleceğidir. Bu nedenle Eylül ayında önemli bir çalışma gerçekleştireceğiz. 15-16 Eylül tarihlerinde "Antalya Su Diyalogu: COP31'e Giden Yol" başlığıyla tarım, turizm, sanayi ve kentsel su yönetimi alanlarında sektörel toplantılar düzenleyeceğiz. Bu toplantılarda her sektörün su konusundaki mevcut durumunu, sorunlarını, iyi uygulama örneklerini ve çözüm önerilerini ortak akılla değerlendireceğiz. Ardından 23 Eylül'de "Antalya Su Zirvesi"ni gerçekleştireceğiz. Sektörel toplantılarda ortaya çıkan sonuçları burada bütüncül bir çerçevede ele alacağız. Hedefimiz; Antalya'nın su konusundaki ortak iradesini, çözüm önerilerini ve somut hedeflerini bir araya getirerek COP31'de açıklayacağımız ortak bir su eylem çerçevesi oluşturmak. COP31'i yalnızca Antalya'da gerçekleştirilecek uluslararası bir toplantı olarak değil, kentimizin su ve iklim politikalarında kalıcı bir dönüşüm oluşturacak bir fırsat olarak değerlendirmeliyiz. Bu fırsatla siz değerli Meclis üyelerimizi ve Antalya'nın su geleceğine katkı sunmak isteyen tüm paydaşlarımızı sektörel toplantılarımıza ve Antalya Su Zirvesi'ne katılmaya davet ediyorum.

Değerli Arkadaşlar,

Önümüzdeki dönemde temel hedefimiz açık: Üretimimizi korumak, ticaretimizi güçlendirmek ve ürettiğimiz değeri artırmak. Antalya'nın geleceğini artık sektörleri birbirinden ayrı düşünerek planlayamayız. Tarımımız turizmle, turizmimiz ticaretle, ticaretimiz ihracatla; bütün bunlar da teknoloji, finansman ve sürdürülebilirlikle buluşmak zorunda. Antalya Ticaret Borsası olarak üreticimizin, tüccarımızın ve iş dünyamızın sorunlarını dile getirmeye; çözüm önerileri geliştirmeye ve ortak akıl oluşturacak çalışmalar yürütmeye devam edeceğiz.

Değerli Meclis Üyeleri,

5174 sayılı Kanun gereği oda ve borsaların organ seçimlerinin Ekim-Kasım aylarında yapılması gerekmektedir. Bu kapsamda, Borsamız organ seçimlerinin Ekim ayında gerçekleştirilmesi amacıyla ilgili seçim kuruluna başvurumuzu gerçekleştireceğiz. Seçimlerimizin Borsamıza yakışan bir olgunluk ve birlik içerisinde tamamlanacağına hiçbir şüphem yok. Şimdiden Borsamız ve tüm üyelerimiz için hayırlı olmasını diliyorum.

Saygılarımla,

Ali ÇANDIR

Yönetim Kurulu Başkanı

